

Dostupnosť interrupcií na Slovensku patrí k najhorším v Európe: Pre ženy je to beh cez prekážky, upozorňuje Možnosť voľby

Tlačová správa

28.7.2022, Možnosť voľby

Ženy, ktoré sa rozhodnú podstúpiť interrupciu, čelia na Slovensku nedostatku informácií, odmietnutiu i ubližujúcemu prístupu. V niektorých regiónoch interrupciu nevykonávajú vôbec. Za problém považujú ženy aj povinné čakacie doby, vysokú cenu či nemožnosť podstúpiť tabletkovú formu. Vyplýva to z prieskumu organizácie [Možnosť voľby](#), ktorý sa zameral na mapovanie skúseností žien s prístupom k interrupciám a antikoncepcii. *“Ak ženy nemajú včasný prístup k bezpečným a finančne dostupným službám umelého prerušenia tehotenstva, môže to ohroziť ich životy a zdravie. Slovensko by sa malo začať dôsledne starať o zdravie žien a odstrániť všetky prekážky, ktorým čelia v prístupe k bezpečným interrupciám”*, uviedla štatutárna zástupkyňa organizácie Adriana Mesochoritsová.

Mimovládna organizácia Možnosť voľby chce dostať do popredia vedecké poznatky z oblasti reprodukčnej zdravotnej starostlivosti, ako aj hlasy žien, ktoré interrupcie podstúpili. Preto dnes spúšťa kampaň *“Budme starostlivou krajinou, ide o zdravie a životy žien”*, ktorej cieľom je zvýšiť povedomie o prekážkach, ktorým ženy na Slovensku čelia a ich rizikách, a získať podporu verejnosti pre ich odstránenie. Kampaň chce posilniť rešpektujúcu verejnú diskusiu o interrupciách a jej rámcovaní ako otázky starostlivosti o zdravie žien. Kampaň vychádza z hĺbkových rozhovorov so ženami, z prieskumu ich [skúseností so zdravotnou starostlivosťou o reprodukčné a sexuálne zdravie](#), ako aj z výskumu mapujúceho dostupnosť interrupcie zo strany zdravotníckych zariadení či z ďalších dostupných dát.

V anonymizovaných rozhovoroch ženy pomenovali ako jeden z problémov, s ktorými sa stretli, dostupnosť informácií o interrupcii, ale aj odmietavý prístup zdravotníckych zariadení. *“Hana” otehotnela štyri mesiace po pôrode prvého dieťaťa, “Môj gynekológ mi nedal žiadne informácie, odporúčania, nič, lebo je proti interrupciám. Musela som si to všetko hľadať, kde mi urobia predoperačné vyšetrenia. Nie je veľa informácií o klinikách, ktoré robia interrupciu. Aj u ďalšej lekárky mi povedali, že oni také nerobia a že prečo som si nedávala pozor a nebrala antikoncepciu. Ale ja som netušila, že môžem užívať antikoncepciu, keď kojím.”* Z kvantitatívnej časti prieskumu vzišlo, že až 67 percent žien nemalo dost informácií o tom, kde môžu interrupciu podstúpiť.

Na základe štatistík [Národného centra zdravotníckych informácií vieme, že až tri štvrtiny zo žien, ktoré podstúpili interrupciu, už majú deti](#). Mnohé sa pritom stretávajú s obviňovaním či spochybňovaním zdravotného personálu. Až polovica anketovaných žien, ktoré interrupciu podstúpili, hovorila o odmietavom a ubližujúcom prístupe v zdravotníckych zariadeniach. Ďalším problémom, ktorý ženy so skúsenosťou s interrupciou často [pomenovávali, sú](#)

[povinné čakacie doby](#) - až 72 percent z nich si želá ich zrušenie, pretože to považujú za zbytočné a stresujúce oddaľovanie zákroku. [Svetová zdravotnícka organizácia považuje povinné čakacie doby](#) za „sponchybňovanie žien ako osôb schopných robiť kvalifikované rozhodnutia“ a odporúča štátom, aby čakacie doby odstránili. Povinná 48 hodinová čakacia doba uložená zákonom č. 576/2004 Z.z. je tak v rozpore s medicínskymi štandardmi.

Alarmujúcu situáciu potvrdil aj ďalší výskum Možnosti voľby, ktorý mapoval dostupnosť poskytovania interrupcie v zdravotníckych zariadeniach.. „Zo 70 mapovaných zariadení poskytujúcich zdravotnú starostlivosť až 34 % odmieta poskytovať legálnu interrupciu a v 23 % nie je pre nedostatok, alebo nekonzistentnosť informácií o danom zariadení, možné určiť úroveň dostupnosti. Len 43 % poskytuje legálnu interrupciu na žiadosť ženy,“ uviedla sociologička Barbora Holubová, ktorá viedla výskum. V niektorých regiónoch to vedie ku kritickej nedostupnosti a ženy musia často opakovane cestovať veľké vzdialenosti, aby sa k zdravotnej starostlivosti dostali.

Pre mnohé ženy je veľkou prekážkou aj cena. „Odhadovaná priemerná cena za legálnu interrupciu s dodatočnými poplatkami je 414 Eur, čo tvorí 62 % disponibilného príjmu domácností s dvomi dospelými a dvomi závislými deťmi. Pre množstvo žien je to cena, ktorú si nemôžu dovoliť a zadlžujú sa. Štát takto namiesto pomoci prispieva k prehĺbovaniu sociálnych rozdielov a zvyšovaniu chudoby žien a rodín,“ dodáva Barbora Holubová. V prípade domácností osamelých rodičov stúpa riziko chudoby na 36,9 %. Na čele týchto domácností stoja v 90 % ženy. Mnohé sa tak ocitajú v situácii, keď si nemôžu dovoliť [ani interrupciu ani ďalšie tehotenstvo a materstvo](#), upozorňuje organizácia Možnosť voľby.

Slovensko sa v európskom rebríčku dostupnosti interrupcie ([European Abortion Atlas](#)) umiestnilo na nelichotivom 43. mieste z 52 krajín Európy. Najhoršie parametre SR dosiahla v oblasti dostupnosti interrupcie, klinickej starostlivosti a poskytovaní služieb a v dostupnosti informácií. „Patríme k najhorším krajinám v Európe. Kým iné krajiny sa uberajú cestou odstraňovania prekážok a vylepšovania legislatívy, na Slovensku ideme opačným smerom. Je preto správny čas, aby sme Slovensko vyzvali: Budme starostlivou krajinou, ide o zdravie a životy žien,“ dodáva Adriana Mesochoritsová.

Kontaktné osoby pre médiá:

Adriana Mesochoritsová, 0911 550 195, adriana@moznostvolby.sk

Barbora Holubová, 09071640745, holubba@gmail.com

Kampaň a zrealizované výskumy sú súčasťou projektu organizácie Možnosť voľby 'Nebudte ticho s nami!'. Projekt je podporený z programu ACF - Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014-2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.

Odporúčané zdroje:

Kampaňový factsheet 1: [Ženy za interrupciou cestujú aj vyše 100km](#)

Kampaňový factsheet 2: [Ženy platia aj viac ako 400 eur za interrupciu](#)

Výskumná správa „[Skúsenosti žien s prístupom k interrupciám a antikoncepcii na Slovensku – Beh cez prekážky k rešpektujúcim a bezpečným službám reprodukčného zdravia](#)“ je výsledkom práce výskumného tímu v zložení: Paula Jójárt, Adriana Mesochoritsová, Jarmila Filadelfiová, Zdenka Faragulová, Barbora Holubová. Výskumná správa je pre prácu v oblasti ochrany reprodukčných práv jedinečnou: pomohla odhaliť množstvo prekážok a bariér v prístupe žien k interrupciám a antikoncepcii a formulovať požiadavky na zmenu verejných politík. Správa zároveň priniesla priame svedectvá žien, ktoré podstúpili interrupciu a v tomto ohľade sa stáva výnimočným svedectvom o situácii na Slovensku z pohľadu žien.

[Hlavné zistenia: Dostupnosť služieb reprodukčného zdravia na Slovensku](#) - Hlavné zistenia z výskumnej správy editorky B. Holubovej a spoluautoriek P. Jójárt a A. Mesochoritsovej mapujúcej situáciu s dostupnosťou interrupcií zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, Možnosť voľby, 2021.

[Dostupnosť služieb reprodukčného zdravi na Slovensku: Správa o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti](#) - výskumná správa editorky B. Holubovej a spoluautoriek P. Jójárt a A. Mesochoritsovej, Možnosť voľby, 2021.

Výskumná správa „[Sexuálna výchova – sondy do možnosti zlepšenia jej výučby v Slovenskej republike](#)“ autorského kolektívu Alexandra Ostertágová, Dagmar Horná, Adriana Mesochoritsová, Možnosť voľby, 2021

[Zhrnutie hlavných zistení a odporúčaní výskumu](#)

Factsheet Centra pre reprodukčné práva k interrupčnej legislatíve v Európe: [European Abortion Laws: A Comparative Overview. Center for Reproductive Rights](#) (jún 2022)